

Стоп булінгу!

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Департаменти (управління) освіти і
науки обласних, Київської міської
державних адміністрацій

Рекомендації для закладів освіти
щодо застосування норм Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
від 18 грудня 2018 р. № 2657-VIII

Шановні колеги!

Верховною Радою України було прийнято Закон України від 18 грудня 2018 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», зокрема вказаним нормативно-правовим актом внесено зміни до Кодексу України про адміністративні

Мета

створення **безпечного** освітнього середовища

• **Управлінський**

- моніторинг і аналіз актуальної ситуації
- створення шкільної антибулінгової політики
- розробка і реалізація плану заходів
- організація роботи психологічної служби
- навчання всіх учасників освітнього процесу
- розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу в закладі відповідно до заяв, що надійшли
- інформування батьків
- створення інформаційних матеріалів

• **Просвітницький**

- формування навичок соціальної взаємодії (*навички спілкування, роботи в команді, уміння вирішувати конфліктні ситуації, керування власними емоціями, саморегуляція*).
- Комплексна робота проти булінгу:
  - активна діяльність дорослих;
  - дорослий як авторитет і рольова модель;
  - тверді рамки неприйнятної поведінки;
  - послідовне застосування некаральних санкцій за порушення правил.

Управлінський

1) Наказ

«Про призначення відповідальної особи з питань протидії булінгу в ЗЗСО на 2019 н.р.» після 19.01.2019

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ
ПОДІЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ В МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

НАКАЗ

«___» _____ 2019 р.

№ _____

Про призначення відповідальної особи
з питань протидії булінгу
в ЗЗСО на 2019 н.р.

На виконання частини другої статті 25, частини третьої статті 26, статті 54, частини першої статті 64, пункту 2 частини другої статті 71 Закону України «Про освіту», керуючись листом Міністерства освіти і науки України №1/11-881 від 29.01.2019 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування)» від 118 грудня 2018 р. № 2657-VIII» з метою створення у гімназії безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування)

НАКАЗУЮ:

1. Призначити відповідальною особою з питань протидії булінгу в гімназії на 2019 н.р. заступника директора з навчально-виховної роботи _____
2. Відповідальній особі з питань протидії булінгу _____
  - 2.1. організувати проведення регулярного моніторингу безпеки та комфортності освітнього середовища гімназії шляхом опитування, анкетування та вжиття відповідних заходів реагування;
  - 2.2. здійснення контролю за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) в гімназії та розгляд скарг про відмову у реагуванні на випадки булінгу (цькування) за відповідними заявами
3. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор _____

Управлінський

2) **Наказ**

**«Про заходи щодо протидії
булінгу
в ЗЗСО
на II семестр 2019 н.р.»**

**план заходів, спрямованих на запобігання
та
протидію булінгу (цькуванню)**

форма та примірний зміст заяви

**порядок реагування на випадки булінгу
(цькування)**

Практичним психологам

1. розробити тренінги для педагогічних керівників для формування вмінь і навичок щодо виявлення, протидії та попередження булінгу (цькування);
2. проводити регулярний моніторинг безпеки та комфортності освітнього середовища гімназії шляхом опитування, анкетування та вжиття відповідних заходів реагування.

Управлінський

2) **Наказ**

**«Про заходи щодо протидії
булінгу
в ЗЗСО
на II семестр 2019 н.р.»**

Класним керівникам та класоводам

З метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії всіх учасників освітнього процесу внести в плани виховної роботи заходи спрямовані на організацію тематичних заходів, зустрічей, бесід, консультацій щодо формування принципів дотримання прав людини, толерантної поведінки, недискримінації, співробітництва та взаємоповаги з учнями та батьками.

Соціальний педагог

спрямувати роботу на організацію тематичних заходів, зустрічей, бесід, консультацій щодо формування принципів дотримання прав людини, толерантної поведінки, недискримінації, співробітництва та взаємоповаги всіх учасників освітнього процесу.

ФОРМА ЗАЯВИ

учасника освітнього процесу у разі виявлення факту булінгу, свідками якого вони стали, або підозрюють про його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

Директору ЗЗСО № _____

_____ /
Прізвище та ініціали

ВІД

_____ /
ПІБ заявника

Заяв

ЗАЯВА

Викладення фактів.

Зважаючи на викладене, з метою дотримання норм законодавства, а також захисту учасників освітнього процесу прошу вивчити факти, зазначені у заяві.

_____ /
Дата

_____ /
Підпис

_____ /
Прізвище та ініціали

Розмістити інформацію про систему роботи з протидії булінгу (цькуванню) на сайті :

1) **Наказ** «Про призначення відповідальної особи з питань протидії булінгу в ЗЗСО на 2019 н.р.»

2) **Наказ** «Про заходи щодо протидії булінгу в ЗЗСО на II семестр 2019 н.р.»

3) план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) //

4) форма та примірний зміст заяви

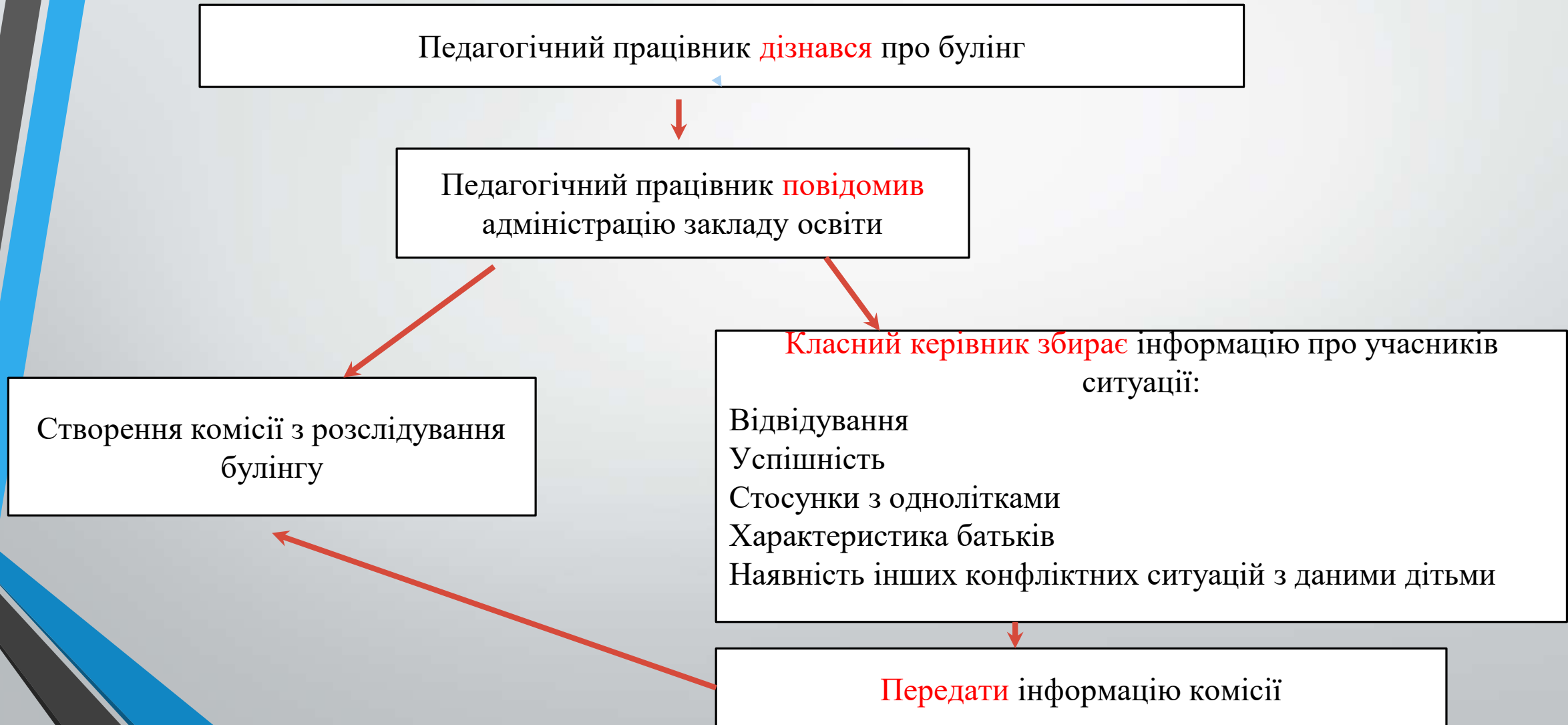
5) процедури подання учасниками освітнього процесу заяв

Управлінський

Алгоритм реагування на випадки насильства в школі

- інформування інших учасників освітнього процесу
- термінове втручання
- надання першої допомоги потерпілому
- розбір і реєстрація випадку насильства
- надання допомоги, прийняття виховних і дисциплінарних заходів і завершення випадку

Алгоритм дій при булінгу педагогічного працівника

Алгоритм дій батьків здобувачів освіти

Повідомити (письмово/усно) керівникові закладу або іншому педагогічному працівникові інформацію про випадок булінгу

Сприяти керівництву закладу освіти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу

Виконувати рішення комісії щодо розслідування випадків булінгу в закладі освіти

Ознаки булінгу

1. Систематичність
2. Наявність сторін – кривдник, потерпілий, спостерігачі
3. Дії або бездіяльність
4. Заподіяння психічної або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Просвітницький

Хто може стати об'єктом цькування ?

Будь-хто, хто не схожий на інших...

Хто може стати булером?

Булерам характерні:

- невірноваженість, самозакоханість;
- надмірна злість, ворожість, бажання «почесати кулаки»;
- Підвищений статусу суспільстві.

Агресору потрібні глядачі для того, аби
максимально виявляти демонстративну поведінку.

Учасники булінгу

Жертва

Агресор

Спостерігачі

Так, одна людина може зачіпати іншу,
але інші можуть до цього
не приєднатися,
Якщо в колективі є
ОСОБИСТІ СТОСУНКИ,
то шанси на булінг в такому колективі
низькі.

**Чи може вчитель
бути ініціатором
цькування?**

Елементами майстерності класного керівника є:

- гуманістична спрямованість, тобто вияв здатності бачити велике в малих справах;
- широка підготовленість, яка допомагає йому визначити педагогічну стратегію;
- знання дитячої психології;
- знання технології виховного впливу на особистість;
- організаторські вміння та навички;
- висока духовна культура вихователя як людини та громадянина;
- емоційна стабільність - здатність володіти собою, зберігати контроль, незалежно від тих причин, що провокують емоційний зрив.

Чи можуть батьки
брати участь в
цькуванні?

**Батьки не повинні
самоостійно
розбиратися з чужими
дітьми!**

**Це має бути правилом
закладу освіти.**

Що робити вчителю?

- Вмикати почуття.
- Переводьте це на рівень міжособистісної взаємодії.
Один на один.
- Прибирати колективно.
- Інстинкт переводити у свідомість.
- Треба займатися з розумінням того, що відбувається, з кожним учасником цькування.
Це величезна робота!!!

Не шукайте винуватця цькування, адже воно може перекинутись на нього, як вогнище, тим самим зміниться об'єкт цькування!

Від слова до діла!